

AZƏRBAYCAN AŞIQLAR BİRLİYİ

**AŞIQ ƏLƏSGƏRİN
HİKMƏT DÜNYASI**

AZƏRBAYCAN AŞIQLAR BİRLİYİ

**AŞIQ ƏLƏSGƏRİN
HİKMƏT DÜNYASI**

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası
"Elm və təhsil"
Bakı – 2011

Tərtib edəni: İslam Ələsgər

Məsləhətçi: Zəlimxan Yaqub
Xalq şairi

Redaktor: Musa Nəbioğlu

Aşıq Ələsgərin hikmət dünyası.
Bakı, "Elm və təhsil", 2011. 32 səh.

$\frac{4702000000}{N098 - 2011}$ *qrifli nəşr*

© «Elm və təhsil», 2011

AŞIQ ƏLƏSGƏRİN HİK MƏT DÜNYASI

Aşıq Ələsgər türk aşıq sənəti, aşıq poeziyası tarixində böyük xidməti olan şair aşıqlarımızdandır. O, yaradıcılığında müxtəlif mövzulara müraciət etmiş, dərin məzmunlu, biri digərindən gözəl sənət əsərləri yaratmışdır. Aşığın adının dünya ədəbiyyatı klassikləri ilə bir sırada çəkilməyə haqqı var. Şeirlərində ifadə edilən fikirlər ümumbəşəri mahiyyətdədir. O, həm də bu fikirləri özünəməxsus elə bir bədii şəkildə ifadə etmişdir ki, oxucu (dinləyici) heyrlənməyə bilmir.

Ailə-məişətdən tutmuş beynəlxalq aləmə qədər həyatda elə bir vacib məsələ yoxdur ki, aşıq ona toxunub münasibətini bildirməsin.

Aşıq insanları ədalətli, mehriban, səxavətli, sədaqətli, işgüzar, qeyrətli, vətənpərvər, böyüklərə hörmət göstərən və s. gözəl ənənəvi keyfiyyətlər sahibi olmağa

çağırır, pis əməllərin acı nəticələr verəcəyini onlara dönə-dönə xatırladır.

Aşığın yaradıcılığına tərbiyəvi ruh hakimdir. Onun neçə-neçə bəndi, neçə-neçə beyti və misrası xalq arasında atalar sözləri kimi işlədilməkdədir. “Can deməklə candan can əskik olmaz”, “Dosta xain baxan kor olacaqdı”, “Hər könül özünə bir padişahdı”, “Doğru yola əmək çəksən, zay olmaz”, “Tərəqqidən təvəllüdü tənəzzül”, “Sayğısız iyidi düşmən aldadar” kimi müdrək sözlər həyatın sınaqlarından uğurla çıxmış, aşığın dediklərini təsdiq etmişdir. Belə qiymətli kəlamlardan bir neçəsini oxuculara təqdim etməyi özümüzlə borc bildik.

İslam ƏLƏSGƏR

*Ağılsız cahalı kirşan aldadar,
Günü keçmiş qarı qız olmaz, olmaz.*

* * *

*Axund gərək əyri yola getməsin,
Haqqın kəlamına yalan qatmasın.*

* * *

Alçaqda dayan ki, çıxasan başa.

* * *

Alimin elmiylə helmi yaradı.

* * *

*Aşığın nisyəsi, namərd ilqarı,
Desələr, inanma, düz olmaz, olmaz.*

* * *

*Aşıq olub diyar-diyar gəzənin,
Əzəl başdan pür-kamalı gərəkdi.*

*Oturub durmaqda ədəbin bilə,
Mərifət elmində dolu gərəkdi.*

*Xalqa həqiqətdə mətləb qandır,
Şeytanı öldürə, nəfsin yandır.
El içində pak otura, pak dura,
Dalısınca xoş sədəli gərəkdi.*

* * *

Baxt yatanda qohum-qardaş yad olu.

* * *

Bədəsildən hərgiz olmaz heç əsil.

* * *

*Bəylik, göylük, səylik olan məclisdə,
Qaç ki, orda xeyir-bərəkət olmaz.*

* * *

*Bir adamsan, bir adama namə yaz,
Mahalı incidib eldən danışma.*

* * *

*Bir qul düz dolansa haqqın yolunda,
Qəza tapmaz, ona bəla yetişməz.*

* * *

*Bir mərd ilə ağı yesən şirindi,
Yüz namərdlə şəkər yesən, dad olmaz.*

* * *

*Bivəfadan yar olmaz,
Ömür üzsən yüzhayüz.*

* * *

*Bivəfanın, müxənnəsin, nakəsin,
Doğru sözüün, düz ilqarın görmədim.*

* * *

*Bu dünyada üç şey başa bələdi,
Yaman oğul, yaman arvad, yaman at.
İstəyirsən qurtarasan əlindən,
Birin boşla, birin boşa, birin sat.*

* * *

*Bülbül gül üstündə xarı görəndə,
Qan ağlar, ruxsarı yaşa dayanmaz.*

* * *

*Bülbül gül yolunda keçər başından,
Əgər gül köysünə xarı çəkmiyə.*

* * *

*“Can” deməklə candan can əysik olmaz,
Məhəbbət artırar, mehriban eylər.*

* * *

*“Can” deyənə “can” deyindən mərdana,
Baş qoyanın, qoy yolunda başa baş.*

* * *

*Can qurban eləsən, layiqdi layiq,
Bir yar ki, mətləbi tez qanan ola.*

* * *

*Comərdin kisəsi, mərdlərin nani,
İnşallah, ölüncə az olmaz, olmaz.*

* * *

*Çırağın ki, ilahidən a yana,
Ehtiyacın nədi a yağa, yağa.*

* * *

Çox gəzmışəm, az görmüşəm danəndə.

* * *

*Çox qazansan, az qazansan,
Beş arşın ağdı xələt,
Mal-dövlətə baş endirən,
Əfsana baş endirir.*

* * *

*“Çor” deyənin nəfi nədi dünyada,
Abad könlü yıxar, pərişan eylər.*

* * *

*Danışanda doğru danış,
Sözün çıxmasın qələt.*

* * *

Doğru yola əmək çəksən zay olmaz.

* * *

Dosta xain baxan kor olacaqdı.

* * *

Dost dostdan inciyər, qəlbində dönməz.

* * *

Dostun məzəmməti adam öldürür.

* * *

Dost odur ki, dosta yalan satmasın.

* * *

Dost uzaq olmaqla könül yad olmaz.

* * *

Dövlətdən qismətin beş arşın ağıdı.

* * *

*Dövlətə güvənib gül tək açılma,
Çox sənin tək güllər soldu dünyada.*

* * *

*Düşman günü düşmanınla düşmandı,
Yüz il keçsə, qohum sənə yad olmaz.*

* * *

*Eşit bu sözləri, saxla yadigar,
Gözəllərdə həya, iyidlərdə ar.*

* * *

Eşqin atasına heç olmaz çara.

* * *

Eşq oduna düşən aşkara yanmaz.

* * *

*Əbəs yerə bivəfaya can dedim,
Zəhmətin çox çəkdim, karın görmədim.*

* * *

*Ədalət hakimin payı-turabı,
Kamil ustadlara qul kəmtər mənəm.*

* * *

*Ələsgər, elmində olma nabaləd,
Doğru söylə, sözün çıxmasın qələt.*

* * *

*Əlin vurma gücün yetməyən daşa,
Götürə bilməzsən, zora düşərsən.*

* * *

*Əndəlib qan ağlar, zəhri çək olar,
Görsə gül üstündə xar nişanast.*

* * *

Ərdən boşanmışdan bir az kənar dur.

* * *

*Əyləşəndə ağır əyləş,
Danışanda az danış.*

* * *

Gah baş olan, gah da düşər ayağa.

* * *

Gədədan bəy olmaz, dəlidən darğa.

* * *

Gədədan bəy olmaz, nakəsdən iyid.

* * *

Görürsən ki, baxtın yatdı, sən də yat.

* * *

*Göz gözə baxanda halın soruşa,
Aləm düşman olsa, görülmək olar.*

* * *

Göz gözə baxmasa mehriban olmaz.

* * *

*Gül olma dünya malına,
Qalacaqdı dünyada.*

* * *

Günhkardı nə ki yoldan azan var.

* * *

*Günü-gündən işi düşər müsgülə,
Hər kəs namus, qeyrət, arı çəkmiyə.*

* * *

*Güzəran xoş olub, gün xoş keçəndə,
Ağ otaqdan tövləxana yaxşısı.*

* * *

Haqdan yanan çırağ bad ilə sönməz.

* * *

*Haqq ilə nahaqqı axtaran hakim,
Tapar qulaq ilə göz arasında.*

* * *

*Haqq, meyi islama haram buyurub,
Dərd tüğyan eləsə, mey içmək olar.*

* * *

Haqq-nahaqq seçilər haqq divanında.

* * *

Haqq sözə gərəkdi düz qiymət olsun.

* * *

Haqq verməsə, qonşu payı pay olmaz.

* * *

*Hər ağacdən sandal, hər yarpaqdan gül,
Hər torpağın tamu duz olmaz, olmaz.*

* * *

*Hər ağac kökündən bitər,
Hər meyvə gözlər zatın.*

* * *

*Hərca dilin salar bəlaya səni,
Çox da bilsən danış az, şair Nağı!*

* * *

*Hərcayıdan, müxənnəsdən, nadandan,
Nə söz qaldı sənətkara dəyməmiş.*

* * *

Hərcayı sözüylə incimə dostdan.

* * *

*Hərcayınan aşna olma,
Namərdə bel bağlama.*

* * *

*Hər kim ki, sidq ilə dilək diləsə,
Əlbəttə, mətləbin ha bular, bular.*

* * *

Hər könül özünə bir padişahdı.

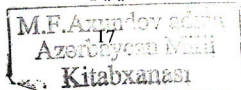
* * *

Xeyir çəkməz ustad ilə dəyinən.

* * *

*İbadət eləyən mömin sayılı,
Səxavətin ondan çoxdu savabı.*

* * *

*İkiarvadlıq mardan acı olu,
Bez geydirsən bir canana, yaxşıdı.*

* * *

*İki könül bir-birini tutmasa,
Alan da yazıqdı, gələn də yazıq.*

* * *

*İlqarın dalınca bir baş getməsin,
Onu bir qarğıza dəyişmək olar.*

* * *

*İncidənlər, incidəcəklər,
İncidibsən hər kəsi.*

* * *

*İnşallah, heç yerdə qalmaz avara,
Bir qula ki, Şahi-Mərdan yar olsun.*

* * *

*İyid cavanlıqda dəli gərəkdi,
Qocaldıqca mərfət tapa, hal bilə.*

* * *

*İyidlər məğrur olmasın,
Fəthi-nüsrət xudadandı.*

* * *

İyid sarsıyarmı baxtı yatmasa.

* * *

Kərəm olmaz müxənnəsdə, xəsisdə.

* * *

Kəsb elə özünə halaldan maya.

* * *

*Kibrdən qəlbində bərkitmə bəri,
Tör dəyə, dağılar bürcü, hasarı.*

* * *

*Kimi gördün ki, qəzadan
Qurtardı, qaçdı dünyada?!*

* * *

Kişi gərək dediyindən dönməsin.

* * *

*Kişi gərək zəhmət çəksin, tər salsın,
Süfra açsın, ad qazansın, dər salsın.*

* * *

*Könlümün şüşəsi saqın ki, sınar,
Toxunarsa ayna daşa, dayanmaz.*

* * *

*Könül, doğru yoldan gəl olma kənar,
Əyri yola gedən haqdan utanar.*

* * *

*Qabiliyyətsiz, mərifətsiz qızların,
Yüzü bir dərdimənd dul ola bilməz.*

* * *

Qarı düşmən bir də gəlib dost olmaz.

* * *

*Qarşı gəlsə həsrət çəkən yar yara,
Ağlı çaşar, səri ay eylər qıj-qıj.*

* * *

Qaytarmazlar pırə gələn qurbanı.

* * *

*Qədər sənə görə cəkdi,
İstər gir dəryaya gəz.*

* * *

Qəlbi düz olanın evi hac olu.

* * *

Qonşuya kəc baxan özü ac olu.

* * *

*“Lənət şeytana!” – de, şər işdən əl çək,
Şeytan səni salar ayaq-ayağa.*

* * *

*Ləzzət verər bal qatanda qaymağa,
Qaymaqdan da ləziz olar narın üz.*

* * *

*Loğmadan kəc olan, nüftədən əyri,
Yüz dərs olsa, pür kamala yetişməz.*

* * *

Məğrurluq eləyən namurad olu.

* * *

*Məğrurluq eləyib ustadan demə,
Vaxt olar bir yerdə dara düşərsən.*

22

* * *

Mən aşığam, yasaq yoxdu dilimə.

* * *

*Mənim sözüüm yoldan çıxan mollanı,
İnşallah, qaytarar müsəlman eylər.*

* * *

*Mən istərəm alim, mömin yüz ola,
Meyli haqqa doğru, yolu düz ola.
Diliylə zəbanı üzbəüz ola,
Ələsgər yolunda can qurban eylər.*

* * *

*Mərd iyidə ölüm haqdı dünyada,
Yoxsul olub ahı-zarı çəkmiyə.*

* * *

Mömindən törəyən xoş idrak olar.

23

* * *

Mövladan dərs alan heç düşməz ləngə.

* * *

Mövla məhəbbətin kəsməz sağ ərdən.

* * *

*Müxənnəs ilə nakəsin,
Əlinə fürsət keçməsin.
Halalı harama qatur,
Şeytana sovqat aparır.*

* * *

*Müxənnət qatar aşına
Ağı, gözlə, gözlə sən.*

* * *

Nakəs, müxənnətdən mətləb diləmə.

* * *

Namərddə qaydadı, kəsər basdığın.

* * *

*Namərdin dünyada çox çəkdim bəhsin,
Namusun, qeyrətin, arın görmədim.*

* * *

*Namus qədri bilib namı gözləyən,
İnşallah, heç yerdə xəcalət olmaz.*

* * *

Nütfədən qarışan şeyitbaz olar.

* * *

*Nütfədən pak olan, loğmadan halal,
Mərifət elminə nabələd olmaz.*

* * *

Nütfədən pak olan özü pak olar.

* * *

*Nütfəsindən əyri olan,
Tez göstərər isbatın.*

* * *

Ov keçdi bərədən, ata bilməzsən.

* * *

Öldürsən zənburu, əl çəkmə şandan.

* * *

Sayğısız iyidi düşmən aldadar.

* * *

*Sərraf yüz bəzəsə səngi-siyahı,
Əsli, - mütəlladı, - ləl ola bilməz.*

* * *

*Sidqini bağlayan Şahi-Heydara,
İnşallah, heç yerdə qalmaz avara.*

* * *

*Şairin sinəsi haqq bazarıdı,
Satdığı kəlmələr ləl, mirvarıdı.*

* * *

Şəryətdə halaldı qisasa qisas.

* * *

Şərü-böhtan doğru yola sığışmaz.

* * *

Tərəqqidən təvəllüddü tənəzzül.

* * *

Tər gəzən dünyada gedər tər sinə.

* * *

*Təzə aşnalıqla köhnə dostluğun,
Fərqi var qış ilə yaz arasında.*

* * *

*Torpaq soyuq, bədən üryan, kafən yaş,
Tək qalarsan dar məzarın içində.*

* * *

*Unutma ilqarı, itirmə iman,
İman durar düz ilqarın içində.*

* * *

*Uzaq vilayətdən qız sevən oğlan,
Yaxın qonşusundan soruş halını.*

* * *

*Varlıqda dost olma, yoxluqda kənar,
İyidəm deyəndə, bu adət olmaz.*

* * *

*Yadın oğlu yağlı aşa mehmandı,
Dar günündə görərsən ki, usandı.*

* * *

*Ya dost olma, ya zəhmətdən incimə,
Dost yolunda boran, qar olacaqdı.*

* * *

*Yaxşı can yetişsə yaxşı canana,
Həmi gün xoş keçər, həm ay-il eylə.*

* * *

Yaxşı yara qismət olmaz yaxşı yar.

* * *

*Yalan deyib qeybət etmə,
Rəhmin gəlsin canına.*

* * *

Zikirsiz mömini şeytan aldadar.

* * *

Zinakar, haramxor yetişməz baya.

* * *

Zülmətdə işıq var, acıda şirin.

* * *

*Zülm ilə, sələm ilə,
Yığıb ziyarata gedən.
Ziyarata getmək deyil,
Urusa sursat aparır.*

«Elm və Təhsil» nəşriyyatının direktoru:
professor Nadir MƏMMƏDLİ

Kompüter dizayneri: Zəhid Məmmədov
Texniki redaktor: Rövşanə Nizamiqızı

Yığılmağa verilmiş 25.11.20101.
Çapa imzalanmış 06.12.2011.
Şorti çap vərəqi 2. Sifariş № 789.
Kəğız formatı 70x100 1/32. Tiraj 1500.

Kitab «**Elm və Təhsil**» nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində səhifələndirib çap olunmuşdur.

E-mail: elm_ve_tehsil@box.az

Tel: 497-16-32; 050-311-41-89

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev döngəsi 8/4.

